

แหล่งเรียนรู้วิสาหกิจชุมชน ผู้ปลูกฟักข้าวบ้านปลักไม้ลาย

ความเป็นมา

วิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกฟักข้าวบ้านปลักไม้ลาย เดิมเป็นกลุ่มผู้ปลูกมะม่วงโดยเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงในหมู่บ้าน ได้รวมกลุ่มกัน เพื่อแก้ไขปัญหาการผลิตและจำหน่ายผลผลิต แต่มีปัญหาในกลุ่มไม่มีเงินลงทุนที่จะทำกิจกรรมของกลุ่มได้ ในปี 2542 ประธานและสมาชิกกลุ่มจึงได้ปรึกษากับเจ้าอาวาสวัดปลักไม้ลาย เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายการระดมทุนจากสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกมะม่วง และ เปลี่ยนชื่อเป็น “กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านปลักไม้ลาย” เริ่มแรกมีสมาชิกจำนวน 38 คน เมื่อดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ฯ ได้ประมาณ 3-4 เดือนกลุ่มจึงมีเงินออมมากขึ้น สมาชิกกลุ่มจึงมีมติให้นำเงินที่ได้จากการออมทรัพย์มาจัดตั้งเป็นร้านค้าชุมชนเพื่อจำหน่ายสินค้าให้กับสมาชิกและบุคคลทั่วไป

ในปี 2552 ได้มีการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกฟักข้าวแต่มีปัญหาในเรื่องของการตลาดและบริษัทคู่ค้าที่ทำสัญญาซื้อขายผลฟักข้าวด้วย ไม่ปฏิบัติตามสัญญา ทางคณะกรรมการบริหารกลุ่มจึงได้เกิดแนวคิดในการจำหน่ายผลสด และ แปรรูปผลผลิตจำหน่ายโดยกลุ่มเอง จึงได้มีการรวมตัวของเกษตรกรผู้ปลูกฟักข้าวอีกครั้ง และยื่นจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2555 ใช้ชื่อว่า “วิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกฟักข้าวบ้านปลักไม้ลาย” สมาชิกเริ่มต้นจำนวน 15 คนปัจจุบันมีสมาชิกรวม 46 คน โดยการส่งเสริมของสำนักงานเกษตรอำเภอกำแพงแสน และ ยังได้รับการสนับสนุนความรู้จากหน่วยงานราชการและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เช่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม และศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครปฐม ฯลฯ

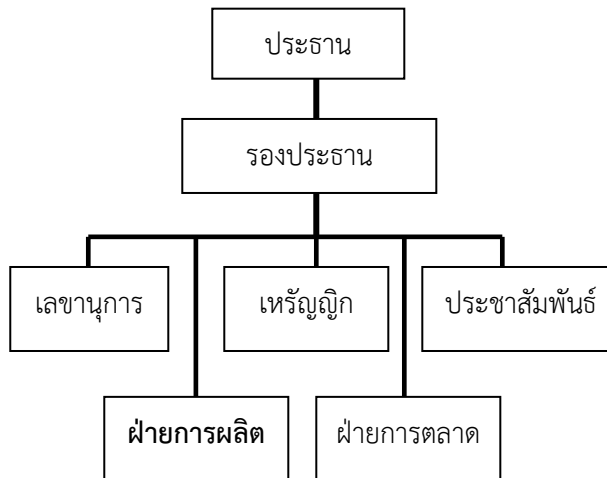
ที่ตั้งเลขที่ 127 หมู่ 6 ตำบลทุ่งขวาง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

วัตถุประสงค์การจัดตั้ง

1. ส่งเสริมการปลูกฟักข้าวที่มีคุณภาพ ไม่ใช่สารเคมี โดยได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP จากกรมวิชาการเกษตร
2. ทำการแปรรูปและจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากฟักข้าวที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GMP จากกระทรวงสาธารณสุข
3. คัดเลือกหาสายพันธุ์ฟักข้าวที่ดีที่มีอยู่ในชุมชนและนำมาเพาะขยายพันธุ์สู่สมาชิกกลุ่มต่อไป
4. ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตและองค์ความรู้แก่สมาชิก
5. สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่สมาชิก ครอบครัวและชุมชน

คณะกรรมการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน

ผู้ปลูกฟักข้าวบ้านปลักไม้ลาย

การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน

1. มีระเบียบข้อตกลงของวิสาหกิจชุมชน
2. มีคณะกรรมการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน
3. มีการระดมทุน โดยเปิดให้สมาชิกลงทุน
4. มีการจัดทำบัญชีและปันผลกำไรคืนสมาชิก

การผลิตในไร่-นา

ส่งเสริมให้สมาชิกผลิตโดยไม่ใช้สารเคมี มีการใช้สารชีวภัณฑ์ที่ไม่เป็นอันตรายต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค และมีการควบคุมการผลิตให้ได้มาตรฐาน GAP

การแปรรูปผลฟักข้าว

เริ่มจากการรับซื้อผลฟักข้าวจากสมาชิก → คัดเกรด (เล็ก-ใหญ่) → รอกสุกเต็มที่ → ล้างทำความสะอาด → ผ่าผล แยกเนื้อเยื่อ (เป็นเยื่อแดงหุ้มเมล็ดและเยื่อเหลืองเนื้อผล) → ปั่นเยื่อ → บรรจุถุงแล้วแช่แข็ง → ขายสดหรือต้มทำน้ำฟักข้าวหรือทำผลิตภัณฑ์อื่น ๆ → จำหน่าย

ผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชน

น้ำฟักข้าวพาสเจอร์ไรส์

น้ำฟักข้าวสเตอไรไรส์

โลชั่นฟักข้าวสกัด

สบู่ฟักข้าวก้อน-เหลว

เซรั่มฟักข้าวสกัด

ฟักข้าวสกัดชนิดแคปซูล

เนื้อเยื่อสีแดง-สีเหลืองแช่แข็ง

ฟักข้าวคุณตราย(สกัดเย็น)

ครีมสกัดฟักข้าว

ซอสฟักข้าว

สนใจเป็นตัวแทนจำหน่ายหรือติดต่อซื้อ ได้ที่...วรพล เจนคจบ ประธานกลุ่มฯ
โทร. 095-054-9562ดูรายละเอียดที่ www.vpgac.com

การตลาด

ช่องทางการตลาดของผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน ได้แก่

1. สมาชิกและผู้สนใจในชุมชนใกล้เคียง
2. ออกร้านงานต่างๆ เช่น OTOP ฯลฯ
3. บริษัท เคเอสเอส คอมไพล์ (ไทยแลนด์) จำกัด เลขที่

4/7 ซ.โกสุมรวมใจ 43 แยก 5 ดอนเมือง กทม. 10210 โทร.
080-989-5220, 089-122-0866, 083-616-1113

การใช้ประโยชน์จากฟักข้าว

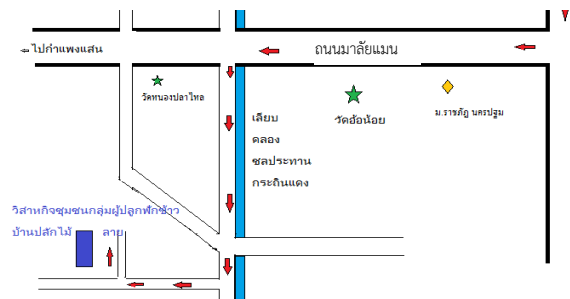
ใบฟักข้าวใช้ปรุงเป็นยาใช้ถอนพิษ ดับพิษ ตำพอกแก้ปวดหลัง
รากฟักข้าวใช้ต้มน้ำดื่มหรือตากแห้ง บดเป็นผงแล้วปั้น
รับประทานช่วยขับเสมหะ ดับพิษไข้ใช้รักษาขี้ผึ้งน้ำแก้มร่วงและ
รักษาเหา

เมล็ดของฟักข้าวประกอบด้วยโปรตีนหลายชนิดได้แก่
cochinin A และ cochinin B มีคุณสมบัติที่หลากหลาย เช่น
มีฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ มีฤทธิ์ยับยั้งเซลล์มะเร็ง และยังใช้ปรุง
เป็นยาบำรุงปอด แก้อ่อน้ำดีอุดตัน และแก้อ้วนโรค

ผลของฟักข้าวเนื้อเยื่อหุ้มเมล็ดที่มีสีแดงสดมีคุณค่าทาง
โภชนาการสูงมีสารเบตาแคโรทีนสูงมาก และยังมีสารไลโคพีน
และกรดไขมันไม่อิ่มตัวสูง จึงมีการสกัดเอาสารเหล่านี้เพื่อใช้
เป็นส่วนประกอบในการทำเครื่องสำอางเพื่อชะลอความเหี่ยว
ย่นเนื่องจากสารเหล่านี้มีฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระสูง

ที่มา : ผศ.ดร. ภก. วิเชษฐ์ สีสลามานิตย์คณะเภสัชศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล

แผนที่แสดงที่ตั้งวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกฟักข้าวบ้านปลักไม้ลาย

เอกสารเผยแพร่

แหล่งเรียนรู้วิสาหกิจชุมชน

ผู้ปลูกฟักข้าวบ้านปลักไม้ลาย

จัดทำโดย

สำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม

กรมส่งเสริมการเกษตร